

**DVOJJAZYČNÁ
KNIHA ★★ ★
PRO
POKROČILÉ**

El Trasgu y sus amigos ¡Bienvenidos a Asturias!

**Trasgu a jeho kamarádi
Vítejte v Asturii!**

Mýty a legendy severního Španělska

Manuel Díaz-Faes González

Ludmila Mlýnková

- zrcadlový český překlad
- cvičení na porozumění textu

CD MP3

MP3 namluvené rodilými mluvčími

edika.

**Manuel Díaz-Faes González
Ludmila Mlýnková**

**Trasgu a jeho kamarádi.
Vítejte v Asturii!
El Trasgu y sus amigos.
¡Bienvenidos a Asturias!**

**Edika
Brno
2015**

Trasgu a jeho kamarádi. Vítejte v Asturii! El Trasgu y sus amigos. ¡Bienvenidos a Asturias!

Manuel Díaz-Faes González, Ludmila Mlýnková

Ilustrace: Jaroslava Kučerová

Obálka: Martin Sodomka

Odpovědná redaktorka: Eva Mrázková

Technický redaktor: Jiří Matoušek

Režie, střih, hudba: Mario Buzzi

Natočeno: Studio 22

Mužský hlas: David Utrera Domínguez

Ženský hlas: Cristina Rodríguez García

Objednávky knih:

www.albatrosmedia.cz

eshop@albatrosmedia.cz

bezplatná linka 800 555 513

ISBN 978-80-266-0856-1

Vydalo nakladatelství Edika v Brně roku 2015 ve společnosti Albatros Media a. s. se sídlem Na Pankráci 30, Praha 4. Číslo publikace 23 099.

© Albatros Media a. s. Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být kopírována a rozmnožována za účelem rozšiřování v jakékoli formě či jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu vydavatele.

1. vydání

 ALBATROS MEDIA a.s.

CONTENIDO / OBSAH

Presentación / Předmluva	4
Bienvenidos a Asturias / Vítejte v Asturii	6
El Trasgu / Trasgu	12
Les Xanes / Xany	22
El Nuberu / Nuberu (Oblakoun)	32
El Cuélebre / Cuélebre (Drakohad)	41
La Güestia / Güestia	54
El Ventolín / Ventolín (Větroušek)	62
La Guaxa / Guaxa	74
El Diañu Burlón / Diañu Burlón (Ďáblík srandista)	82
Otros seres mitológicos / Další mytologické bytosti	96
Consejos prácticos si visitas Asturias / Praktické rady pro návštěvu Asturie	110
Diccionario / Slovníček	118
Bibliografía / Bibliografie	126

Queridos amantes de la cultura española:

Tienen en sus manos una pequeña propuesta que desea acercar de forma diferente la riqueza de nuestras tradiciones. A través de sus páginas podrán conocer Asturias, su historia y sus costumbres. Un lugar muy importante dentro de ellas lo ocupa la mitología, específica y distintiva de esta región situada en la costa norte de España. Los personajes que la componen se enfrentarán en esta ocasión a situaciones más actuales, ya que creemos que no deben desaparecer de la memoria colectiva y aún andan sueltos por cualquier esquina de nuestra tierra.

Cada capítulo está dedicado a uno de ellos, a sus correrías, problemas, trastadas o hazañas. Tiene antes una pequeña presentación para que podamos conocer al personaje tal y como lo pinta la tradición oral, y finaliza con una breve propuesta didáctica que quiere servir de sencillo refuerzo de algunas cuestiones gramaticales básicas, ampliación de vocabulario o informaciones variadas relacionadas con la geografía, historia y cultura asturiana y española, así como diversos enlaces a páginas web que sin duda serán de su interés. Además, pueden escuchar los textos grabados y desarrollar así la comprensión auditiva.

Dado que es bilingüe, este libro es adecuado para cualquier nivel. Esperamos que su lectura les arranque más de una sonrisa y les permita acercarse de manera amena a la parte posiblemente más desconocida y alejada de la imagen tradicional de España, pero también, gracias a ello, la más auténtica y la menos asediada por el turismo de masas.

También quisiéramos expresar nuestro agradecimiento a Jaroslava Kučerová por sus magníficos y divertidos dibujos, a Olga Macíková por la corrección de la versión checa y sus valiosos consejos y recomendaciones, a Cristina Rodríguez García y David Utrera por la grabación de los textos españoles, a Mario Buzzi por su excelente música y a la redactora Eva Mrázková por el apoyo que nos ha brindado.

¡Bienvenidos a España, bienvenidos a Asturias!

Manuel Díaz-Faes González

Ludmila Mlýnková

Milí příznivci španělské kultury,

dostala se vám do rukou útlá knížka, která by vám chtěla přiblížit bohatství našich tradic jiným způsobem. Prostřednictvím jejich stránek poznáte Asturii, její historii a zvyky. Jejich nedílnou a důležitou součástí je mytologie, která je specifická a charakteristická pro tuto oblast ležící na severním pobřeží Španělska. Postavy, které ji tvoří, se v této knížce budou snažit vypořádat s problémy současného světa, myslíme si totiž, že by se neměly vytratit z kolektivní paměti a že se dodnes objevují v nejrůznějších koutech naší země.

Každá kapitola je věnována jedné z mytologických postav, jejím dobrodružstvím, problémům, uličnickým kouskům nebo hrdinským činům. Jednotlivým povídkám předchází stručné představení postavy tak, jak ji líčí ústní tradice, a na závěr je zařazen krátký didaktický oddíl, který je zaměřen na procvičení některých gramatických struktur a na rozšíření slovní zásoby. Také zde naleznete nejrůznější informace o asturské i španělské geografii, historii a kultuře, stejně jako odkazy na webové stránky, které vás nepochybně budou zajímat. Rovněž si můžete poslechnout texty z nahrávky a procvičit tak porozumění slyšenému textu.

Vzhledem k tomu, že je knížka dvojjazyčná, je vhodná pro všechny úrovně. Doufáme, že se při četbě dobře pobavíte a zároveň se zábavným způsobem seznámíte s pravděpodobně nejméně známou částí Španělska, která se nejvíce odlišuje od tradiční představy o této zemi. I díky tomu je Asturie tou nejautentičtější a turisty málo oblíbenou částí Španělska.

Rádi bychom poděkovali paní Jaroslavě Kučerové za skvělé a zábavné ilustrace, paní Olze Macíkové za korekturu české verze a cenné rady a doporučení, slečně Cristině Rodríguezové Garcíové a panu Davidu Utrerovi za nahrávku španělských textů, panu Mariovi Buzzimu za skvělou hudbu a paní redaktorce Evě Mrázkové za všestrannou podporu.

Vítejte ve Španělsku, vítejte v Asturii!

Manuel Díaz-Faes González

Ludmila Mlýnková

Bienvenidos a Asturias

El Principado de Asturias, una de las diecisiete comunidades autónomas en las que se divide España, está situado en la franja norte de la Península Ibérica, encajado entre el mar Cantábrico y la cordillera de los Picos de Europa. Esta posición geográfica ha marcado históricamente su propia identidad debido a su semiaislamiento, haciendo que haya conservado costumbres, tradiciones, mitos y leyendas específicos, así como una lengua propia que lucha por mantenerse viva.

Origen legendario del actual estado español, pues según la tradición aquí se inició la reconquista del territorio cristiano frente a la invasión musulmana en la Edad Media, da hoy día el título de Príncipe / Princesa de Asturias al heredero / a la heredera de la corona española como reconocimiento del valor histórico que estas tierras tienen para la monarquía española.

Sus tradiciones culturales la alejan de la imagen habitual del país: en lo gastronómico, productos como la *sidra* (bebida ligeramente alcohólica tradicional a base de manzana), los *frixuelos* [friñuelos] o la *fabada* (cocido a base de alubias) la vinculan a zonas más allá de los Pirineos, y musicalmente el instrumento rey es la gaita, de origen incierto pero emparentado con supuestos pueblos celtas venidos del norte.

También su clima se aleja del universalmente asociado con el del resto del país: toda la zona norte de España disfruta de un clima atlántico, de inviernos húmedos y veranos suaves donde la lluvia y la niebla hacen su aparición constantemente, vinculando más estas áreas desde este punto de vista a las islas británicas o la costa atlántica francesa. Esto, unido a su orografía, con elevadas montañas y profundos y verdes valles que se deslizan hacia el bravo mar Cantábrico, propicia la aparición de densos bosques y la conservación de especies animales ya extinguidas en el sur de Europa, como el oso pardo.

Todo ello unido hace que la población se distribuya de forma discontinua a lo largo de su territorio, en pequeñas aldeas que salpican toda su geografía. Son pueblos al tiempo unidos y separados por las cortas distancias entre ellos, aunque a veces hay poblaciones alejadas de todo, perdidas en lo alto de los montes o en lo más hondo de un valle. Y es en estos pueblos donde la tradición hizo

Vítejte v Asturii

Asturské knížectví, jedna ze sedmnácti autonomních oblastí, na které se dělí Španělsko, leží na severním pobřeží Pyrenejského poloostrova. Toto území je vklíněno mezi Kantabrijské moře a pohoří Picos de Europa a je částečně izolováno od ostatních regionů. Jeho geografická poloha tak v průběhu dějin poznamenala identitu Asturie a přispěla k tomu, že se zachovaly mnohé místní zvyky, tradice, mýty a legendy, stejně jako vlastní jazyk, který bojuje o své zachování.

V Asturii započala ve středověku *reconquista*, tedy zpětné dobývání křesťanského území a vytlačování Maurů, a na základě tohoto původu španělského státu je dnes dědici / dědičce španělské koruny udělován titul Princ asturský / Princezna asturská jako výraz uznání historické hodnoty, kterou toto území má pro španělskou monarchii.

Kulturní tradice Asturie jsou velmi vzdálené vžitě představě o Španělsku. Gastronomické speciality jako je *sidra* (tradiční mírně alkoholický nápoj vyrobený z jablek), *frixuelos* (asturské palačinky) nebo *fabada* (hustá polévka z fazolí) jsou příbuzné oblastem ležícím za Pyrenejemi. Z hlediska hudebního jsou vyhlášeným hudebním nástrojem dudy (la gaita), jejichž původ není znám, ale předpokládá se, že je do Asturie přinesly keltské národy ze severu.

Také klima je na hony vzdáleno tradiční představě o počasí ve Španělsku. V celé severní oblasti panuje atlantské podnebí, které se vyznačuje vlhkými zimami a mírnými léty. V létě déšť pravidelně střídá mlhu a z tohoto pohledu pak Asturie připomíná spíš britské ostrovy nebo atlantické pobřeží Francie. Tyto faktory, zároveň s členitostí terénu, který se vyznačuje vysokými horami a hlubokými zelenými údolími, jež se táhnou až k nespoutanému Kantabrijskému moři, tvoří ideální podmínky pro růst hustých lesů a zachování některých živočišných druhů, které již na jihu Evropy vyhynuly, např. medvěd hnědý.

Všechny zmíněné podmínky vedou k tomu, že obyvatelé Asturie žijí v malých vesnicích rozptýlených po celém území, které se nacházejí i v těch nejzapadlejších oblastech. Jsou to vesnice, jež jsou zároveň spojeny i odděleny krátkými vzdálenostmi, ačkoliv často najdete vesničky odříznuté od světa, ztracené ve vysokých horách nebo v hlubokých údolích. A právě v takových vesničkách,

surgir, en medio de los bosques, o en los ríos, o en las tormentas o el oleaje del mar, la multitud de seres mitológicos que los poblaban y aparecían en las narraciones orales de las frías noches de invierno a la luz de la lumbre o alegraban las *esfoyazas*, reuniones donde todo el pueblo se juntaba para pelar y desgranar el maíz, cantando y contando cuentos y leyendas populares que maravillaban a foráneos y asustaban a niños.

Entre todos esos seres, mantenidos en la tradición oral y el imaginario colectivo de la región, destacan algunos, ya sean únicos y originales o emparentados con otros de zonas más o menos alejadas de la nuestra: el Trasgu, el Cuélebre, el Nuberu, el Diañu Burlón, la Xana, la Güestia... Habitan aún hoy día en los cuentos populares y quién sabe si quizás también en las fuentes, cuevas y bosques de Asturias.

Nos gustaría presentaros a algunos de estos seres mitológicos desde un punto de vista no tan tradicional: imaginando sus problemas y vivencias al toparse con el mundo moderno. ¡Esperamos que os gusten nuestros cuentos y que os animéis a visitar Asturias!

¡COMENCEMOS A APRENDER!

1. Un poco sobre la Familia Real Española. Completa el texto con las palabras de la propuesta.

trono – Princesa – hijo – monarquía – hijas – rey – reina – primogénita

Como seguramente sabes, España es una parlamentaria. El Juan Carlos I de Borbón abdicó en 2014 y cedió el a su, hoy rey Felipe VI. La esposa de Felipe es la Letizia, que, por cierto, es asturiana. Sus se llaman Leonor y Sofía. Leonor, la, es heredera del trono y su título oficial es de Asturias.

uprostřed rozlehlých lesů nebo obklopených řekami, za bouřek a vlnobití, se zrodily mytologické bytosti, které se staly dalšími „obyvateli“ vesnice či lesa. Byly námětem ústních vyprávění za chladných zimních nocí při světle ohně a jejich příhody zpříjemňovaly *esfayazas*, chvíle, kdy se sešli všichni obyvatelé vesnice a společně loupali a mlátili kukuřici. Přitom si zpívali a vyprávěli příhody a lidové legendy, které cizince okouzlovaly a malým dětem naháněly strach.

Mezi těmito postavami, které se dodnes udržují živé v lidovém vyprávění a společném povědomí obyvatel Asturie, jsou některé velmi pozoruhodné, ať už jsou jedinečné a originální či spřízněné s více či méně vzdálenými oblastmi: Tragu, Cuélebre (Drakohad), Nuberu (Oblakoun), Diañu Burlón (Ďáblík srandista), Xana, Güestia... Všechny tyto bytosti jsou stále námětem lidových vyprávění a kdo ví, možná dodnes žijí v pramenech, jeskyních a lesích Asturie.

Rádi bychom vám představili některé z asturských mytologických bytostí z ne-tradičního pohledu: jaké problémy by mohly mít a co by se jim mohlo přihodit v kontaktu s moderním světem. Doufáme, že se vám budou povídky líbit a že se rozhodnete navštívit Asturias!

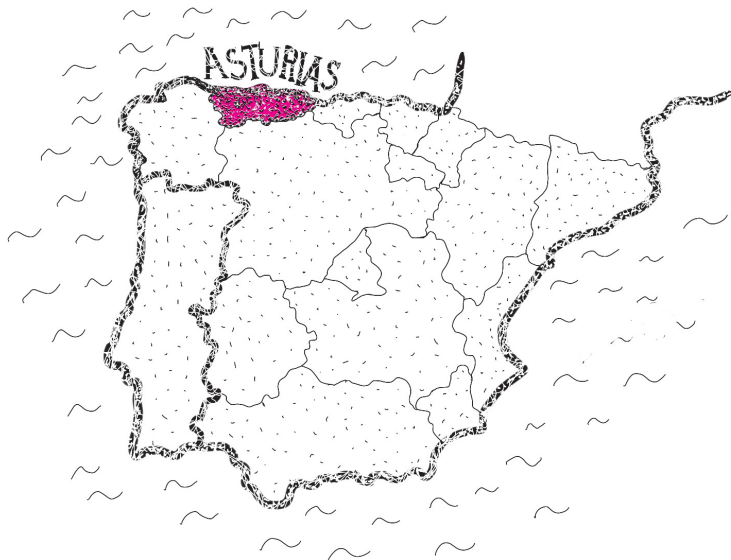
ZAČNĚME SE UČIT!

1. Něco málo o španělské královské rodině. Doplň do textu výrazy z nabídky.

monarquía; rey, trono, hijo; reina; hijas; primogénita, Princesa

(Jak jistě víš, Španělsko je parlamentní monarchie. Král Juan Carlos I. Bourbon-ský abdikoval v roce 2014 a postoupil trůn svému synovi, dnes králi Filipovi VI. Filipova žena je královna Letizia, která je, mimochodem, Astuřanka. Jejich dcery se jmenují Leonor a Sofía. Prvorozená Leonor je dědičkou trůnu a její oficiální titul je Princezna asturská.)

- 2. Para que puedas imaginar mejor dónde está Asturias, abajo encontrarás un mapa. Así podrás contestar a las siguientes preguntas:**

- ¿Con qué comunidades autónomas limita Asturias al este / sur / oeste / norte?
- ¿Cuál es la capital de Asturias? ¿Es la ciudad más grande de la comunidad o no? Puedes averiguar el número de habitantes y escribirlo en letra.
- ¿Es la extensión de Asturias superior a la de la República Checa? ¿Puedes buscar los datos exactos y compararlos?

2. Aby sis mohl/a lépe představit, kde leží Asturias, podívej se na mapu. Tak budeš moci odpovědět na následující otázky:

- *Se kterými autonomními oblastmi sousedí Asturie na východě / jihu / západě / severu?*

El Principado de Asturias linda al este con Cantabria, al sur con Castilla y León, al oeste tiene frontera con Galicia y al norte está bañado por el mar Cantábrico. *(Asturské knížectví sousedí na východě s Kantábrií, na jihu s Kastílií a Leónem, na západě hraničí s Galicií a na severu je omýváno Kantabrijským mořem.)*

- *Jaké je hlavní město Asturie? Je jím největší město autonomní oblasti nebo ne? Ověř si počet obyvatel a vypiš čísla slovy.*

La capital de Asturias es Oviedo (224.000 / doscientos veinticuatro mil habitantes), pero la ciudad más grande es Gijón (276.000 / doscientos setenta y seis mil habitantes). *(Hlavním městem Asturie je Oviedo (224 tisíc obyvatel), ale největším městem je Gijón (276 tisíc)).*

- *Je rozloha Asturie větší než České republiky? Mohl/a bys najít přesné údaje a porovnat je?*

La extensión de Asturias es de 10.604 km² (diez mil seiscientos cuatro kilómetros cuadrados), mientras que la de la República Checa es de 78.866 km² (setenta y ocho mil ochocientos sesenta y seis kilómetros cuadrados). De ello se desprende que la República Checa es casi 7,5 (siete coma cinco) veces más grande que Asturias:-). *(Rozloha Asturie je 10.604 km², zatímco ČR má rozlohu 78.866 km². Z toho plyne, že ČR je téměř 7,5 větší než Asturie.)*

El Trasgu

El Trasgu es, quizá, uno de los personajes más entrañables del universo mitológico asturiano: en general se lo percibe como un pequeño duendecillo juguetón, travieso e inofensivo, de rasgos humanos.

Es de orejas picudas y tiene un agujero en su mano izquierda. Suele vestir de rojo y lleva un gorro del mismo color. Vive en las casas de los pueblos. Su lugar favorito es la cocina, ya que allí encuentra todo tipo de cacharros para hacer sus travesuras. Es muy astuto y solo sale por la noche, cuando todos están durmiendo. Es muy simpático, laborioso y le encanta gastar las bromas pesadas a los habitantes de la casa y molestar....

Se puede comportar de forma contradictoria: si está de buen humor y le tratan bien, ayudando a los habitantes de la casa en la que habita y otras, cuando está malhumorado, hace travesuras, ensucia, revuelve las cosas, cambia, esconde o rompe objetos, come lo que encuentra por la cocina -sobre todo boroña y arroz con leche- o saca las vacas del establo, alborota o produce ruidos raros impidiendo que las personas duerman por las noches. Si los habitantes de la casa, cansados de todo ello deciden mudarse de la casa, él se va con ellos.

